

VIENYBĖ

LITHUANIAN TRI-WEEKLY

TAD, MIELAS TAUTIETI, SKAITYKI „VIENYBĖ, — SUTEIKSI TEVYNEI DIDZIAUSIĄ GALYBĘ!

NO. 74. Kaina 4 Centai BROOKLYN, N. Y., RUGSEJO (SEPTEMBER) 11 D., 1923 Kaina 4 Centai METAI XXXVII. (Telephone: 2427 Greenpoint) Entered As Second Class Matter October 23, 1907, At The Post Office at Brooklyn, N. Y., Under the Act of March 3rd, 1879 (Telephone: 2427 Greenpoint)

Kietuju Angliu Streikas Užbaigtas

GUBERNATORIUS PINCHOT DABAR RUPINASI, KAD NEBUTŲ PAKELTOS ANTRACITO KAINOS.

Iki Rugs. 6 Tapo Ileista į Ameriką 293 Lietuviai. Gali dar įvažiuoti 233.

TIES KALIFORNIJOS PAKRANTE ANT UOLŲ UŽĖJO SEPTYNI AMERIKOS KARO LAIVAI.

Visi Nuskendo Kartu su 23 Jūrininkais. Nuostolių 3,500,000 Dolarių.

HARRISBURG, PA., Rugs. 9. — Angliakasių vadamai priėmė gubernatoriaus Pinchot pasiūlymus, streikas skaitosi baigtas. Dabar eina derybos dėl smulkių kontrakto punktų. Kontraktas bus geras dviems metams. Kasyklų savininkai rengiasi algų padidinimą užmesti ant visuomenės, ant paprastų pirkėjų, taip, kad tonas antracito vietoje \$13.50 kainuotų apie \$15 ir augčiau. Gubernatorius todėl sugalvojo planą, kurį pasiūlė prezidentui Coolidge, kuris nedaleistų savininkams kainas kelti. Esą, bus peržiūrėta pelnai perkupčių, gelžkelio vežimo kainos ir tam panašiai.

WASHINGTON, Rugs. 6. — Iki šiai dienai į Ameriką tapo įleista 293 lietuviai, kaip skelbia Imigracijos Biuras. Šio mėnesio gi lietuvių kvota yra 526.

WASHINGTON, Rugs. 9. — Tirštoje nigloje ant akmenų užėjo septyni Amerikos laivyno torpedininkai ir nuskendo, prazūdydami 23 jūrininkus. Kiti 700 išgelbėti. Nuostolių Amerikai yra pusketvirto miliono dolarių, nes kiekvienas torpedininkas kainavo po pusę miliono dolarių.

TAUTŲ SAJUNGA NUSILEIDŽIA ITALAMS

Geneva. Tautų Sąjungos Taryba pasiuntė Graikijai raštą, kuris patvirtina visus Mussolini ultimatumo punktus, tik kai laisvą žodžiais. Todel Tautų Sąjungos pagalba dar sykį gavo į nosį ir dar mažiau kas jai patiktų. Graikai dabar sutiko išpildyti ultimatumą, tik prašo, kad Italija apleistų salą Korfu. Italai baisiai džiaugiasi, kad jų Mussolini apgalėjo Tautų Sąjungą, ir anglus, kurie labiau Tautų Sąjungą remia.

EUROPOS MAGNATAI TARIASI

Berlin. Yra tvirtų žinių, kad Wiesbadene, Francijos plieno trustas, Comites de Forges, tariasi su Vokietijos plieno baronais, baigti dalykų padėti Rūhr. Vokiečiai jau sutiko siūlyti didelę sėrų dalį francūzams, bet tie nori gauti 60 nuosimčių. Vokiečių kapitalistas Stines gi pareiškė per savo spaudą, kad Vokietijos išganymas gali darbe po 10 valandų į dieną vietoje dabartinių 8. Esą, kas nori takasas uždėti ant nuosavybės savininkų, yra kvailis. Esą jei visi turtuoliai išnyktų Vokietijoje, tai liaudis badu išmirtų. Matyti, kad savo reikalus jis supranta.

Rengia Naujus Pihigus

Washington. Iždinė Amerikos rengia išleisti naujus popierinius pinigus, kuriuos būtų sunkiau falsyvuotojams pasidirbti. Sykiu, manoma, apiešti dirbtiną dvi-dolarinių, nes žmonės kaž kodėl jų nemėgsta.

JAVŲ UZDERĖJIMAS RUSIJOJE

London. Priskaičius bulves ir visus kitus javus, rusai sakoma laukia šmet gauti nuo laukų septynis milijonus tonų daugiau, negu pernai. Kadangi pernai, nežiūrint visko, rusai eksportavo apie milijoną tonų, tai šmet galės eksportuoti dar daugiau. Kiti todel ima spėlioti, kad rusai duotų tuos javus vokiečiams, jei tie įsteigtų darbininkišką valdžią. Toki pàrama esą būtų geresnė, negu militarinė arba pinigiska.

Angliakasių Kontraktas

Philadelphia. Grįžęs namo, angliakasių unijos prezidentas, Lewis, džiaugiasi, kad darbininkai gavę vieną iš geriausių kontraktų dviems metams. Visi gauna po 10 nuosimčių didesnės algos ir pripažinimą unijos. Serantone įvyks rugs. 17 angliakasių seimas, kuris turės tą kontraktą patvirtinti dar, bet laukiama, kad seimas patvirtins.

Tarpusavis Karas Vokietijoje

Berlin. Žmonės vis drąsiau šneka apie tarpusavį karą Vokietijoje, kurio išėgia bus militaristinių elementų diktatūra. Esą, demokratinė ir praliamentinė valdžia žmonių išgelbėti negali.

Laukiama Vokiečių Pasidavimo

Berlin. Čia eina nenutildomi gandai, būk Stressmano valdžia nusileisianti francūzams ir pamiesianti sabotažą Rūhr. Paryžiuje ir gi pat laukiama ir apie tai kalbama.

JAPONIJOS FINANSAI SVEIKI

Osaka. Buvo laukiama, kad Japonija baukrūtins, arba kad jos finansai visai iširs delei žemės drebėjimo, bet tas netiesa. Nors valdžia paskelbė moratorijumą (ta yra laisvė skolų nemokėti) per 30 dienų nukentėjusiose srityse, bet kitur bankai sveiki. Valstybės bankas teikia paskolas ir turi pinigų, nes jis mažai nukentėjo. Beto, nėra nukentėję kraštai, kurie gamina žalią medžiagą ar prekes eksportui, ir japonai gaus pinigų už tas prekes. Japonijos sugniužimas finansuose būtų atsiliepęs visame pasaulyje, nes San Francisco drebėjimas padarė finansinę suirutę taipgi.

JAPONAI SKIRIA 265 MIL. ATSISTATYMIUI

Osaka. Japonų valdžia paskyrė 265 milijonus dolarių šalies atstatymui. Tokioje elektra pataisyta ir gelžkeliai jau veikia. Iš karališkos šeimos yra žuvę keturi. Maisto jau yra užtek tina, tik stokuoja drapanų. Apie 300,000 namų sugriuvo ir žmonės pagyvenę ant pliko lauko, išėina iš proto. Policija jau suskaitė Tokioje 43,000 negyvų kūnų, kurie kraunami į krūvas ir deginami.

Parduoda Laivus

Washington. Amerikos valdžia pildydama nusiginklavimo konferencijos sutartis, parduoda 21 karo laivą. Kadangi pagal sutartį nevalia jų parduoti nei del karo laivyno reikalų kitoms valstybėms nei privatiems žmonėms kaip prekybinius laivus, tai visi laivais eis į „scrap“.

Komunistų Skaičius Rusijoje

Moskva. Paskutinis surašymas komunistų partijos narių rodo, kad turima 410,000 narių. Iš jų didžiama, būtent 72 nuosimčiai, yra rusai, ukrainai yra 6 nuosimčiai, žydų 5, gruzinų 2, ir totorių 2. Likusi yra kitos tautybės.

Fordas Auklės Naujas Karves

Detroit, Mich. Fordas davė pinigų vesti eksperimentus karvių auginime, kurių tikslas būtų išvaisinti tokią karvę, kuri duotų tiek pieno tiek Jersey, ir tiek mėsos kiek Hereford. Dabar paprastai, ūkininkai turi auginti ir vienos ir kitos veislės, jei nori turėti ir geros mėsos ir gero pieno.

ANGLIAKASIŲ UNIJA KALTINA FOSTERĮ

New York. Angliakasių unija, baigusi streiką, pradėjo kovą prieš Maskvai pasidavusius bolševikus, kurie Fosterio vedami, esą nori čionai revoliuciją įvykinti. Unija išleido šesis straipsnius, kur nurodo faktus revoliucinio kūrystimo. Straipsniuose sakoma, kad Amerikoje yra šeši tūkstančiai gabijų vadų ir vedėjų komunistinio judėjimo ir apie milijonas pritarėjų. Esą tuos vadus kontroliuoja ir jiems isakymus duoda Trečiasis Internacionalas iš Maskvos, kuris pirm bal. 1, 1922 metų streiką atsiuntė Amerikon virš milijono dolarių jiems. Tie visi vadai dalyvauja įvairiose revoliucinišose organizacijose ir kontroliuoja jų veikimą. Fosteris yra vienas iš jų.

DARBININKŲ ALGOS VOKIETIJOJ

Dancig. Šitame uoste, kur algos palyginamai nemenkos dolariu kursu, dokininkai tegaua po \$5 ant mėnesio. Už tuos pinigus jie gali pasipirkti tik maisto, bet drapanų ne. Renda jiems vienok veik nieko nekainuoja, nes yra uždrausta savininkams kelti rendas nuo karo laiku. Eina kalbos visai atsisakyti nuo markės ir su pagalba anglių svaro pataisyti naujus pinigus. Bet tada bijoma bendarbės.

Vargšas Teisėjas

New York. Chicagos teisėjas Foell, grįžęs iš vakacijavimo Argentinoje, reporteriams čionai pasipasakojo, kad per 10 metų pas jį atėję ženyti tik dvi poros, o divorso gauti apie penki tūkstančiai. Tas delto, kad „tokis jau įgimtas žmogaus pobūdis prakeikimas“.

Havre. Ant laivo čionai sėdo Lyonso miesto majoras, Herriot, kuris buvo sykį pas Lenina Maskvoje. Jis yra radikalis socialistas ir komunistų giriamas. Čia Amerikoje jis skaitys paskaitas ir ragins Amerikos biznierių dalyvauti Lyonso miesto parodoje-kermošiuje, kurį francūzai nori taip išgarsinti, kad užruštų vokiečių garsiausius Leipzigo kermošius.

New York. Nors sakoma, Europa randasi ant galo savo finansų ir gyvenimo, bet visgi ji pernai paėmė 54 nuosimti Amerikos eksportuotų prekių. Tas parodo, kad Europa yra geriausias Amerikos prekių pirkėjas ir amerikoni turėtų jai gelbėti.

Žinios Iš Lietuvos

Rokiškis. („Vien.“ koresp.) — Rugsėjo 12 d. š. m. viešiniame kalėjime atsiuvo vestuvės. 7 val. vakaro klebonas surišė neatmezgamu mazgu kalinį leitenantą B. Vestuvių ceremonija atsiuvo, tik trumpa. Namienės degtinėlės irgi buvo. Jau noji iš laisvės. Kaliniui už apšvedimą bus sumažinta bausmė ant trečdaliao.

Petras Kriukelis

LIETUVOS MILICIJA NAUJUOSE MUNDIERUOSE

Jau visoje Lietuvoje milicija pasirodė naujais mundierais. Apmudieravimas yra gana puikiai pritaikintas. Taigi tik lieka likti mūsų milicijai doresne ir mandagesne. Provincijose milicija tankiai pasielgia sauvailiskai, ir pasirodo žiau resni už buvusius rusų žandarus. Kaimiečiai tai ištikrųjų jų bijo. Nes atjoję į kaimą su kokiais reikalais, švaistosi po kaimą su nagaika kaip ir koks karalaitis. Ant visokių klausimų atsako šiurkščiai ir gąsdinančiai. Be to, jei prisieina palikti milicijos rankas ant kvotos, tai jau be akinių neištrūksi iš jų. Žinoma, taip elgiastis ne visur, ir ne visi milicianai; tai priguli nuo jų viršinininko. Bet kad daug ir viršinininkų eičiau įvesi geruoju, negu karu. Milicianai, kurie yra išėję milicijos kvotimus (mokykla) tie yra doriausi milicianai, ir geistina, kad visi tokie būtų.

Petras Kriukelis

Kaunas. — Teko patirti, kad Kauno Miesto Milicija yra įgijusi automobilį, kuris duodamas nuomon kiekvienam įkaukliai ir milicijos rankas ant kvotos, tai jau be akinių neištrūksi iš jų. Žinoma, taip elgiastis ne visur, ir ne visi milicianai; tai priguli nuo jų viršinininko. Bet kad daug ir viršinininkų eičiau įvesi geruoju, negu karu. Milicianai, kurie yra išėję milicijos kvotimus (mokykla) tie yra doriausi milicianai, ir geistina, kad visi tokie būtų.

Kaunas. — Kauno miesto viršinininkas „Lietuvos Žinias“

traukdamas teisman, sako: „As Kauno Miesto ir Apskrities Viršinininkas (vis su didelėmis raišėmis. — Red.) traukiu teisman „L. 2.“ už patalpinimą straipsnių „Palaidos mintys del mūsų valdininkų“ ir „Pasai suntuose straipsniuose numato kritika valstybės įstaigų.“

Kaunas. — Valdžia išleido pašto ženklelius paminėti Kaipėdos prisidėjimą prie Lietuvos.

Kiekvienas tegalės pirkti tu ženkliukų tik po du komplektu. Spekulantai ypatingai juos gauda.

Kaunas. — Pirm nekurio laiko atvyko į Lietuvą iš Amerikos p. Bagočius.

Jis paviešėjęs Lietuvoje žada grįžti vėi į Ameriką ir tenai savo reikalus sutvarkius parvažiuoti atgal į Lietuvą ir apsigyventi visam laikui. Pirm kelių dienų p. Bagočius su p. Norkum išvyko į Rygą, o iš tenai žada aplankyti dar Palangą ir Klaipėdą. Prieš šį jo išvykimą mūsų korespondentas turėjo pasikalbėti su p. Bagočium pasikalbėjimą, kuriam p. Bagočius pasakė Lietuvoje radęs daug malonių įspūdžių, toli gražu ne taip daug blogo čia esama, kaip kad pasakoją kiti iš Lietuvos Amerikon grįžę amerikiečiai. Tiem amerikiečiam blogo įspūdžio darą išponėję valdininkai, su kuriais jiems esą sunku susikalbėti, prie mandagių Amerikos valdininkų elgimosi pripratusiems.

Sunaikines lietuvių gimnazija ir jos įtaisymus, Višnievskis išsinešdino kitur apgaidinėtį žmonių.

Dabar atsirado kaž koks naujas veikėjas, kuris ir stengiasi „pasizymėti.“ Jis nori būtinais surekvizuoti gimnazijos būstą neva naujokų ėmimo komisijai, nors šita įstaiga būtų turi daugiau, negu jai reikia. Šita rekvizicija itin „laiku“ sumanyta, nes dabar gimnazijos būstas eina pamatinis remontas. Taigi, svarbu sutrukdyti remontas, o kas išremontuota — sugriauti. Be to svarbu sutrukdyti darbas mokytojų kursams.

Antalksnė, Linkmenų par., Švenčionių aps. — Labai žmonės vargina lenkų milicija

gočius su p. Norkum išvyko į Rygą, o iš tenai žada aplankyti dar Palangą ir Klaipėdą. Prieš šį jo išvykimą mūsų korespondentas turėjo pasikalbėti su p. Bagočium pasikalbėjimą, kuriam p. Bagočius pasakė Lietuvoje radęs daug malonių įspūdžių, toli gražu ne taip daug blogo čia esama, kaip kad pasakoją kiti iš Lietuvos Amerikon grįžę amerikiečiai. Tiem amerikiečiam blogo įspūdžio darą išponėję valdininkai, su kuriais jiems esą sunku susikalbėti, prie mandagių Amerikos valdininkų elgimosi pripratusiems.

P. Bagočiui aštriai akin įsmigęs mūsų meno ir menininkų pakrikimas, kas irgi liūdno įspūdžio daro. Jei mes neisim daugiau kultūros srity dirbti, tai sunku bus pavyti pasaulis. Pasikatinimui į darbą mūsų korespondentui p. Bagočius iškė aukso plunksną. S.

Kaunas. — Teko patirti, kad Kauno Miesto Milicija yra įgijusi automobilį, kuris duodamas nuomon kiekvienam įkaukliai ir milicijos rankas ant kvotos, tai jau be akinių neištrūksi iš jų. Žinoma, taip elgiastis ne visur, ir ne visi milicianai; tai priguli nuo jų viršinininko. Bet kad daug ir viršinininkų eičiau įvesi geruoju, negu karu. Milicianai, kurie yra išėję milicijos kvotimus (mokykla) tie yra doriausi milicianai, ir geistina, kad visi tokie būtų.

Svenčionys. — Čia paliko patvartį atmintį kunigas Višnievskis, vienos lenkų divizijų „dus pasterstvo dušpastezas.“

Jis pradėjo savo darbus nuo to, kad išvogė daugybę mokymo priemonių iš lietuvių gimnazijos būto, kurį jis buvo užėmęs smurtu; be to ten pat sunaikino daug įtaisymų: išėmė iš laukų stiklus, sulaužė duris, grindis, lubų lentas pamažu parduavinėjo visokiems smugelinkams suolus ir lentas laužė, o sienas teplojo. Susidariusioji apie Višnievskį „šilta kompanija“ labai džiaugėsi kunigo darbais. Jiems tai buvo nepasiekiamas idealas kovoje su lietuviais. Be naikinimo lietuvių gimnazijos Višnievskis turėjo dar kitokį „sportą“ būtent, jis „medžiojo“ jaunhas mergaites. Greitu laiku susidarė tokia padėtis, kad patamsy į gatvę buvo pavojinga išeiti mergaitei ten, kur sukienėjosi Višnievskis, arba joms reikėjo imti tam tikra sargyba to donžuano puolimams atremti.

Ryga. — Amerikos pasiuntinys Mr. F. M. Coleman įteikė latvių valdžiai notą, kuria reikalaujama užmokėti nuosimčius už paskolą 5,132,287 dolarių, kuri priklauso už paimtas iš Francijos pokarines Amerikos prekes. Nuosimčių imama 4/2.

Kaunas. — L. Jaunimo Sąjungos Centras įsigijo Kaune labai geroj ir gražioj Ažuolyno vietoj 900 kv. metrų žemės, ant kurios statys Lietuvos Jaunimo Sąjungos namus. Aukos tam tikslui jau renkamos. Jaunimas tą gražų ir reikalingą sumanymą, žinoma, įvykdydys, nesigailėdamas nei darbo, nei lėšų.

Kaunas. — Apie 15 mokytojų, vidurinių mokyklų vedėjų, atstato. Būsią atstatyti nuo vietų visa vidurinių mokyklų vedėjų eilė. Girdėt, kad pradžios mokyklų direktorius p. Vokietaitis pasitrauksias nuo vietos. Ar tai nebus krikščionių bloko pažadėtas mokyklų nuo „bedievių“ valymas?

Jeigu nori pašangos, Iki metų pabaigos Tris skaitytuos gaus „Vienybė!“ patarnauk.

LIETUVOS CONEY ISLAND

Tik ką gavome iš Lietuvos knyga „Vadovėlis Po Palangą.“ Palanga dabar, kaip žinote, yra tokis pajaris kaip New Yorko Coney Island, arba Atlantic City. Su 20 paveikslų ir Palangos istorija. Kaina su pristatimu — 25c. Rašykite greitai —

VIENYBĖ

193 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.

Įsteigtas 1886 m. VIENYBĖ KAS ANTRADIENIS Leidžiamas Uteninkais, Ketvergais ir Pėnyciomis Brooklyn'e, N. Y. METINĖ PRENUMERATA: Suvienytose Valstijose --- \$4.00 Kanadoje --- 4.50 Lietuvoje ir kitur --- 5.00 Prenumerata reikta apmokėti iškalno Apie garsinimus klauskit laišku. Adresas: Vienybė Publ. Co., Inc. 193-197 Grand Street Brooklyn, N. Y.	Established 1886 VIENYBĖ LITHUANIAN TRI-WEEKLY Published Tuesdays, Thursdays and Saturdays at Brooklyn, N. Y. SUBSCRIPTION RATES: In United States --- \$4.00 Canada --- 4.50 Other Countries --- 5.00 Advertising rates on application. Address: Vienybė Publ. Co., Inc. 193-197 Grand Street Brooklyn, N. Y.
---	---

REDAKCIJOS STRAIPSNIAI

"KLAIPĖDA TAIP KAIP IR MUSU"

Skaitant "Prūsų Lietuvių Balsą" šiuo momentu randi labai akvą pavyzdį iš Klaipėdos lietuvių patriotizmo ir griežtumo savo nusistatymuose, kad syki prie Didžiosios Lietuvos prisijungus, jau daugiau nebūtų šis kraštas atiduotas vokiečiams neigi kad būtų pileista lenkai. Klaipėdos lietuvių pastaruoju laiku pergyvena nemigos naktį. Po visą kraštą tolydžio daroma didžiuliais susirinkimais ir juose išnešama rezoliucijos su protestais ir apsiginklavimais į visus šonus. Protestuoja ne tikai prieš Tautų Sąjungos kanceliarijas, kuriose rašalas virte verda berašant visokius projektus pripiršti Lietuvai naujų lenkiškų "svečių" į Klaipėdos kraštą; protestuojama netikta prieš savo krašte dabartinę nustatytą laikinąją valdžią, kuri yra pastebėta su švelniom pirštinaim besisveikinanti su atgijančia germanizmo reakcija Klaipėdoje ir lietuvių interesai neigiami; bet protestuojama, nors švelniais ir mandagumu pamuštais žodžiais, prieš Lietuvos Vyriausybės nerūpestingumą ir valkumą kalbant apie Klaipėdą su "didžiaisiais" lenkų podėmis...

Visą tą domėn suėmus, reikia pripažinti, kad Klaipėdos lietuvių patriotizmas ir pilietinis susipratimas yra daugeliu nuosimėiu didesnis, negu mūsų brolių Didžiojoje Lietuvoje, kurioje net ir didžiausioji mūsų istorijos katastrofa — Vilniaus užgrobimas per lenkus banditus — perėjo sulyginamai bei didelio visos tautos širdies peršulio. Čia mes galėtume spėti bent vieną priežastį, kodėl Klaipėdoje didesnis lietuvių griežtumas, negu Lietuvoje: mums rodos, kad dėlto, jog Klaipėdoje mūsų vienuoliai nėra taip pagailėtina padalinti į religines ir partines kovas, kaip darosi Didžiojoje Lietuvoje, kur šios kovos draskė ir dar tebedrasko lietuvių tautos gyvenimą. Klaipėdoje to nėra.

Dėlto, nežūrint Tautų Sąjungos slogučio, klaipėdiečiai nuolatos pačiai Lietuvos valdžiai sutartinai statė ultimatus, kad jie nepripažins jokių nutarimų, kurie įleisti Klaipėdon lenkus. Ir dėlto, nežūrint visų intrigų iš pašalies, klaipėdiečiai įstengė net ir Lietuvos delegaciją visuomet ydovauti sveiku nusistatymu.

Vienas iš "Tėvynės" korespondentų dabar rašo: "Klaipėdos klausimas taip kaip ir užbaigtas mūsų naudai."

Del šito turime būti, iš didelės dalies, dėkingi pačių klaipėdiečių patriotingumui. Mes laukiame tik, kad kuomet nors bus šitai pasakyta: "Vilniaus klausimas taip kaip ir užbaigtas mūsų naudai."

Bet jis dar nē nepradėtas!

ŽŪTINGA MŪSŲ LAIKRAŠČIŲ KOVA.

Amerikos lietuvių spauda dideliame varge gyvena nuo senų laikų, nes mes dar niekuomet neprieiname prie šito supratimo, kas tai yra laikraščio uždavinys. Mūsų laikraščiai, turėdami mažai skaitytojų ir garsintojų, niekuomet nesudarė (ir nesudarys) tokios sau užtikrintos padėties, kaip laikraščiai amerikony, todėl reikėtų ieškoti išeišos ne laikraščių dauginimo palei partijas ir vėni kitų smauginu, bet tų pačių esamų laikraščių didinimo ir pavertimo į visuomenės organus. Kuomet bus laikraščių mažiau, kuomet jie bus stambesni ir visus mūsų gyvenimo reikalus aprėps, tuomet juos ir visuomenė pamylės ir stiprėsi finansai bus nuolatos laikraščius gerinti, tobulinti ir padaryti vertais juos laikraščio vardo. Bet pas mus to nėra. Kas partija, kas sriovė, kas vadovybė, net kas asmuo stengiasi įsigyti savo organą! Iš to ir bėda. Prasideda lenktynės, kovos, griebimasi vienas kitam laikraščiu, taip sakant, už gerklės.

Mes nesakome, kad nereikalingos partijos. Mes sakome, kad visuomenėi reikalingi švarūs laikraščiai, nes mūsų žmonės reikia gelbėti iš tamsybės, juos sviesti. Kas per nauda ir partijos iš gaujos tamsių žmonių, kurie nemoka savęs valdyti ir moka tik vienas kitą įkasti, apsmiežti ir morališkai bei medžiagiškai nužudyti. Kai bus labiau apšviesti žmonės, tuomet ir mūsų partijos bus vertos savo vardo. O dabar mes pešamės už menk niekius.

Dabar du mūsų laikraščiai užvirė tarp savęs kovą — "Naujienos" ir "Telegramas." Vienas laikraštis socialistų, kitas tautininkų. Susibarė neva del principo, nes vienas ką ten parašė apie streikierius, kitas tam užginčijo. Paskui jau prasidėjo griežta ir asmeninė kova, kuri

PERZVALGA

Vėl registracija.

"Darb." vėl bando kelti nelemtą registracijos klausimą, tik jau daug pesimistiškiau žiūri negu Kemešis. Jis nuskaito, kad Amerikoje rasis tik apie 2,000 žmonių, kurie norėtų turėti Lietuvos pasą, tad iš jų te galima būtų valstybei gauti kas met tik po \$10,000, kas yra toli gražu nuo milijonų, apie kuriuos nekuri deklamuoja. "Darbininkas" todėl prie progos bando teisinti Piliiečių Sąjungos ideolo numarinimą. Esą, visados bus priešvalstybinė agitacija žmonių tarpe ir liuosnoriai taipgi niekas nenorės mokėti visados mokesčių. Bet faktas yra faktas, kad prie Vileišio piliiečių buvo suregistruota virš 4,000, ir jie kasmet būtų sumokėję \$12,000. Agitacijos priešvalstybinės ir tuomet neturiko, bet tautininkai, su Atstovo pagalba, tą darbą būtų įgyvendinę, nežūrint kad klirikalai ir šaukė prieš. Bet... dalykai virto kitaip, ir dabar visi valstybę mylinti žmonės pamena, kad padaryta klaida. Ir verčia "Darb." vienas iš aršiausių Piliiečių priešu.

Shane dirbtuvės streikas.

Chicagoje Shane kriaučių dirbtuvėje Amalgameitų unija veda streiką. Kiek teko iš laikraščio patirti, tai kovoja veiki, vieni lietuviai, skebauja irgi lietuviai. Dėl to streiko Dr. Graičiūnas, sakęs skebams prakalba, gavo papeikimų nuo mūsų spaudos, Lietuvos Daktaro Dr. ja prasalino jį nuo sekretoriavimo (taip rašo "Naujienos"), o vietinė SLA. kuopa iš daktaro kvotėjo vietos. Sandariečiai gi irgi išnešė protestą. Dabar prie Dr. Graičiūno prisidėjo ir "Telegramas," laikraštis, kuris norima užbrukti sandariečiams. Jis paveldio Shane dirbtuvės boseliumi streikierius išvadinti "kaikberniais" (žyberniais), o Amalgameitų unija išvadino "žydų — kaikių uniją."

Taigi klausime: ar "Telegramas" yra sandariečių rankose ir kontrolėje, ar ne? Tūkstanties nėra.

1920 metais mūsų kairieji įsteigė du fondu, iš kurių į vieną, būtent Agitacijos ir Lietuvos Darbininkų Gelbėjimo fondą, surinko \$7,716 su centais. Per šiuos du metus daug sykių buvo reikalauja ir pavieniū bolševikų ir net atskirų draugijų, kad būtų išduota atskaita iš to fondo pinigų. Fondo sekretorius, Zabulionis, net viešai išėjo spaudon, kaltindamas fondurodo ir laikraščių tikrąjį norą: jie vienas kitą nori pakirsti biznyje. Vadinas čia jau nebe kokių tenai streikierių reikalas, bet laikraščių griebimasis už gerklės, kad vienas kitą nužavinti. Čionai bus taip, kaip ir paprastame gyvenime — kuris stipresnis, galės silpnesnį pasmaugti. Iš to lietuvių visuomenė nelaimės, bet tik turės praigaišti. Senai jau bus užsibaigęs ir tas streikas, senai jau tie žmonės bus išsisklaidę į kitas vietas ir kelintas jų tik pasijuos iš tų dviejų laikraščių kovos, kaip pasijokiai vaikai iš tėvų, kuomet tie del vaikų susipeša: vaikai jau senai būna susitaikę o tėvai dar rauja sau plaukus kuokštomis...

Taip buvo su minėtinu Lawrence'o streiku, kuomet "Laisvė" puolė "Vienybū". Iš to nieko nelaimėjo nei streikieriai, nei "Laisvė" (pastaroji tik laimėjo nelemtą nužygiavimą į lietuviybės naikinimo dumblynę, kurioje ji dar ir šiandien laimingai pasilieka...). Bet kiek tais metais buvo pralaimėta visuomenės per skaitymą tušų ginčų, vietoj naudingų straipsnių, to jokis statistas negalės apskaitliuoti!

"Naujienos" ir "Telegramas," nors skirtingų partijų, bet jie abudu savo pažūromis mūsų gyvenime labai artimi. Todėl ši kova labai žalinga. Jos energija reikalinga prieš didesnius mūsų tautos priešus. O dabar ši energija kaip tik be naudos ir net su pragaiščia cikvojama.

do vadus, būk jie pinigūs čia pat suakvoję (regis, "Laisvės" leidimui). Dabar gi, tų pačių žmonių kita organizacija (kur dalyvauja tie patys vyrai), būtent, Lietuvos Draugų Atstovybė, surado drąsos paskelbti iš Lietuvos pakvitavimus per "Laisvė" (imame tuos pakvitavimus už tą ką jie verti). Pasirodo, kad Lietuvos pasiūsta iš viso \$5,803.27, o Amerikoje sušaudota \$1,913.39. Už \$913 yra būlų "literatūrai ir smulkoms išlaidoms," bet už tūkstantį dolerių nėra jokios žinios. Tos tūkstanties nesuranda net visa Liet. Draugų Atstovybė, nei to fondo kasierius, nei pirmininkas. Bolševikai dabar visą bėdą verčia ant Zabulionio: esą jis vedęs visus finansus (kam tada kasieriaus reikėjo?). Tai gi žūpėsimė ką Zabulionis atsakys. Bet vistiek aišku, kad su tuo tūkstančiu įvyko tamsus dalykas.

—

Žydas atvirto į katalikybę.

Amerikiečiai dar turbūt pamena kompozitorių Naujalį. Na, jam teko garbė būti krikšto tėvu, kuomet žydas dailininkas, Juozas Levinson, baigęs Dailės Akademiją Petrograde, Karmelitų bažnyčioje Kaune priėmė katalikų krikštą. Apie tai rašo Kauno "Vienybė" su pasigerėjimu. Krikšto močia buvo Spudaitė-Gvildienė. Šiais metais toje bažnyčioje katalikystę priėmė 20 asmenų.

—

Kiek bažnyčių pasauly.

Tūlas Strakaitis išrokuoja iš anglų knygos "Rebuilding and Lost Faith", kad įvairių krikščioniškų sektų, atskilusių nuo Katalikų Bažnyčios, yra virš 250, pradedant adventistais baigiant tokiais paukščiais kaip "Kilhamitai ir mugletijonai". Iš visų galingiausia, suprantama, yra Katalikų, nes ji pirmiausia suprato monarkinės tvarkos svarbą ir svarbą įgijimo žemiškų turtų.

—

Žemės drebjimas ir saulės sildymas.

"Laisvės" redaktorai nusidžiaugia savo tolerancija, ir sakko, kad nekaltins japonų kapita listų už tenai įvykusį žemės drebjimą, kaip kad nekuriė kai tino bolševikus už saulės išdeginimą pa-Volgės laukų. Labai gerai tik laisviečiai turėtų prisiminti, kad bolševikai buvo kaltinami ne už saulės juokus, bet už suardymą Rusijos transportacijos, nustelbimą mažų ūkininkų žemės išdirbystės, kad nebuvo galima iš tokios derlingos žemės kaip Rusija duoti pagelbos badaujantiems.

Mano Autobiografija

Rašo Justinas Kvedarėlis

(Tęsa)

Paskiau kiek apsisotėjo vagystės; bet visai jos nepasilioė, nes iš po karo pripratę griebti valdišką turta, tai ir draskė į visas puses. Bet aš jau drąsiai kovojau su viskuo ir įgijau nuo savo viršininkų pilno pasitikėjimo, taip kad kaip aš pasakiau, taip ir buvo tiesa: ką teišinau, tai buvo teišus, ir ką kaltinau tai tas buvo kaltas, ir joki pasiteisinimai nebuvo priimti, nes visi žinojo, kad aš nemeluojau.

Po išėjimui vokiečių persikėlėm į tikrus savo namus Karmelituose; pasiplatino namai, pasidaugino turtas iš Amerikos vežamas; bet pasidaugino ir ligoniai; todėl vis buvo trūkumai baldinų, patalų ir lovų; taipgi nebuvo užtekinai indų ir net šepėčių šlavimui grindžių; labiausia kad nebuvo pinigų ir nebuvo kuo perka reikalingiausių daiktų, be kurių apsieiti sunku.

Aš visą laiką darbavaus prie užkrečiamųjų ligų ir nebijoju nei vargo nei rūpesčių nei ligos nei mirties, tiktai su didžiausiu pasišventimu darbavaus; nes žinojau, kad dirbu ne rusiui ne vokiečiui ne lenkui ir nė kokiam priešui, tiktai savo mylimai Tėvynei. Užmiršau visus savo vargus ir nelaimes, išnyko visi neramumai iš ma no širdies, ir aš palikau ramus sąžiningai pildydamas savo pareigas. Jeigu buvo kokis iškilmingas susirinkimas ar mitingas, ar tautiškas teatras, tai stengiausi iš paskutinio, kad būti ir sykiu dalyvaui, ir džiaugtis Lietuvos atgimimu.

Rudėnį sumaniau važiuoti į Rygą pažiūrėti savo vaikų ir ar nesužinosiu, kaip gerai klojasi mano žmonai; todėl pasiprašęs atostogų, sėdau traukiniu ir išvažiavau. Bet kad oficiališkų poperių negalėjau gauti ir neturėjau, tai nemažai prisiejo vaikščioti nuo vieno komendanto prie kito, nuo vokiečių prie bermontininkų, nuo bermontininkų prie latvių, kol dasigavau į Rygą.

Nuėjęs į tuos, kur gyvena mano žmona, sužinojau, kad mano žmonos senai jau nebėra Rygoje, ir kad laike buvimo bolševikų, su vienu iš jų apsidėdusi — arba apsirasiusi, pagal komunistų paprotį, — ir potam viską pardavusi ir išvažiavusi į Rusiją. Bet į kokį miestą, tai niekas nežinojo. Tada aš prisipirkęs žaislų, nuėjau žiūrėti vaikų. Suradau juos lenkų prieglaudų, ir taip aplėisti ir sunyke, kad man pasirodė daug mažesni kaip kad palikau prieš karą išvažiavdamas. Jie manęs nepažino, bet taip prie manęs glaudės ir mielas, ir klausė: ar greit vėl ateisi? Buvo taip sudžiūvę, apsaše, niekadus neprasti. Lietuviškai kalbėti nei žodžio nebemokėjo. Aš apmąstęs jų metus ir dabartinį padėjimą, maniau, kas iš jų bus, jeigu kada ir galėčiau pasiimti; juk jie bus nedarbininkai ir negyventojai, — jeigu tiktai į muzėjų galėtų tiktai del parodos, jeigu kur priimtų; kitaip tiktai vargas jiems ir juos užlaikantiems. Ir man neapsakomai liūdna pasidarė, kad tas karas daug daugiau užgavo mano vaikus, negu mane; nes aš kenčiau tiktai nuo pusės gyvenimo, o mano vaikai kentės visą amžių, — nes bus taip silpni, kad neturės spēkų sau maistą užsipelninti. Mačiau kaip jie kenčia daugiau už kitus, nes jie turėjo būti persekiojami, užtai kad jie yra lietuviai; nes kad aš buvau kariškais drabužiais ir sūniui Antanui padaviau šautuvą, tai man akyse pasakė prieglaudos prižiūrėtoja, kad aš gal atnešęs šautuvą, kad išmokyti šaudyti ir užaugęs eity lenkus mušti. Aš jo tos ironijos kaip ir negirdėjau ir nieko neatsakiau; tiktai palikau prižiūrėtoji 20 markių ir tris savo paveikslėlius, kad kai užaugs vaikai, tai kad jiems atiduotų. Ir atsiveikines išvažiavau.

Vaziavau prieš pat pradžią mūsų su Bermontais ir skubinausi, kad bermontininkai mane nesuimty ir apiplėšę nepalikty manęs belaisvė. Jau būdamas Rygoje jaučiau nuovargį ir kaulų laužymą, be to ir troškulį, per ką ir valgyt nenorėjau, tiktai vis pieno gėriau, kur tik radau. Bevažiavdamas į Kauną taip visai apsirgau; kad Kadne jau nešė išnešė iš vagono ir evakuacijos punkte pernakojęs, rytą atvažiavo arkliai ir parvežė į karo ligoninę, kur ir išgulėjau ištisą mėnesį; tai būta dėmėtiosios šiltinės. Sirgau gana sunkiai, bet ramiai. Atlikau išpažintį ir atsidaviau Dievo valiai, kaip bus taip bus. Jei negalėsiu gyventi, tai galėsiu ramiai numirti, nes man šis gyvenimas nemielas ir jo negailiu. Ramų buvo gulėti ir nebaisu žiūrėti į mirtį, nes nieko nemiaujau prieš save, kas manęs verktų ir galėtų arba pyktų ir neapkestų; liuosas buvau nuo visko, tiktai geras daktaras, sesutė ir sanitarai kuogeriausiai prižiūrėjo, kaip savo draugą ir to paties skyriaus užveizdą. Mėnesį išgulėjęs gavau septyniąs dienas liuosas del pasitaisymo sveikatos ir potam vėl stojau prie darbo.

Tame laike likvidavo antrą Raudonąjį Kryžių ir aš turėjau perimti likusius ligonis su visu turtu, ir tenai persinešti savo skyrių. Nors ant tiek buvau dar silpnas, kad tiktai skersom te galėjau lipti per laiptus, bet turėjau darbuotis, nes nebuvo atsakančio žmogaus, katras tą vietą užimti galėtų; net ir paprastų sanitarų negalima buvo gauti, nes visi karėiviai bijojo užkrečiamųjų ligų ir nenorėjo būti; taigi darbavaus

daugiausiai su belaisviais bolševikais, iš kurių pa lima buvo pasirinkti ir gerų žmonių. Čionai skyrius man gana pasididino; turėjau apie 400 ligonių ir 35 sanitarus; ir nors pilnų turėjau valgių ir nebuvo kas priešintūsi mano įsakymams, bet tikra tvarka palaikyti buvo sunku, nes visko trūko ir nieko nebuvo užtekinai; ir kuomet baldinai reikėjo leisti per dezinfekciją skalbyklon ir atgal gauti, tai rasdavosi žmonių, kurie arba atmainydavo arba plėsdavo per pusę ir iš vieno padarydavo du, kas baisiai mane erzino. No kiekvieną sykiu stengiausi surasti kaltininkus bet retai kada pasisekdavo, nes kiekvienas turėjo savo pasiteisinimą; bet iš man pavestų launautojų nebuvo kas bloga daryty, nes kolei karis sumanė ką padaryti, tai aš jau supratau ir paskui nutvėres padaviau savo viršininkui, kad tinkamai nubaustų.

Kėliausi anksti, guliau vėlai; dar ir naktį kėliausi apžiūrėdamas, ar viskas tvarkoje; nepaisiau nieko, ar kas gyrė ar pelkė ir keikė; neti net ir almonyti žadėjo; bet aš to visko nepaisiau, tik variau savo darbą teisybės ir tiesos kėliu, šventai pildydamas savo pareigas. Bet visgi tokia mano tarnystė gana atšobdo ir suvargęs nervais 1920 metais pavasarį nutariau pasiliuosuoti ir pasieškoti patogesnio gyvenimo, duodant savo galvai ramybės. Viršimniai nenorėdami paleisti siulė pasilikti laisvai samdomu arba ir persimainyti kitą kokį skyrių, bet aš nenorėjau turėti atsakomingos vietos ir pasiliuosavau.

Gavęs mieste būta sumaniau ieškoti vaikų; maniau, važiuoti į Rygą ir iš ten pervežti juos į Kauną. Bet pirmiau nuėjau pas kunigą Sora ir prašydamas klausiau: ar priimtų mano vaikus į savo prieglaudą, jeigu aš juos atsiveičiau iš Rygos. Kun. Sora sutiko priimti, bet paabejojo ar jie Rygoje tebėra; tuo tikslu paskambino telefonu vyskuopu raštinėn, klausdamas, kur apsioto jo kun. Latvis su savo prieglauda. Gavęs atsakymą, parašė raštėlį, nurodydamas, kur turi kreiptis; aš tuomet nebevažiavau į Rygą, bet parašiau laiška Naujon Žagarėn, duodamas už klausimą: ar nėra tenai mano vaikų.

(Toliaus Bus)

GELELĖ

Nusiskyniau vieną kartą Eidams per lankelę Man patikusią labiausiai žydinčią gelelę. Nusiskynęs, prisisegęs Prie karštos krūtines, Iš jos laimės gaut norėjau, Laimės begalinės, Bet gelelė jokios laimės Duoti negalėjo

Ir lyg, rodos, prakalbėti Į mane norėjo: Kam nuskynei mane jauna Nedavei žydti? Kam kančias tas begalines Aš turiu kentėti?

Labai maža malonumo Tau iš manęs buvo, Žiūrėk, šiandien jau aš vystu — Gyvatas pražuvo. Šimtą kartų laimingesnė Būčiau sau lankelėj, O ne tavo, bernužėli, Nuožmioje rankeleji, Kuri manęs nes'galėjo, Išplėšė gyvybę

Ir be laiko numarino. Žydinčią grožybę, Kurios amžius labai trumpas, Dienos suskaičytos, Kuriom grėšia ir pavojus, Dar nenumatytas, Tu vienok to neatbodomam's Mane drąsiai skynei

Ir norėjai gauti laimės Sopamai krūtinei. Sakyk, kokią jauti laimę Matant mano mirtį? Kam išdrįsi mane jauna Nuo lankos atskirti? Laimė slepiasi gyvybėj, Kuria roik branginti, Mirtis laimės juk neduoda.

Kam reikėjo skinti? Taip gelelė man kalbėjo, Širdį sugriaudino, Kuri ajautė gelelę — Galėstį pažino.

Ir bučiuojant man gelelės Veidą skaištų, tyrą, Nejučiuomis man ant veido Ašaros pabiuro. —

— J. Naruševičius.

Ivairūs Straipsniai

LIETUVYSTĖ IR KATALIKYSTĖ

Rašo Tautietis

Daugelis lietuvių nesupranta lapiškos katalikiškos kunigų politikos, ir vis dar mano, kad Lietuvos gerovė glūdi katalikystėje, kaip mūsų kunigai kad stengiasi mums įkalbėti, tikrinti. Klausant mūsų kunigų prakalbų, girdisi, kad viskas, kas padaryta lietuvių atsibudime, politikoje ir politikoje ir ekonomijoje, tai vis katalikų darbai, viską padarė katalikai, tačiau negali suminėti jų katalikiškųjų darbuotojų vardų, nes tokių nėra, o yra tik tai: Daukantai, Ivinskiai, Basanavičiai, Juškevičiai, Šliupai, Šernai, Vileišiai, Jablonskiai, Matulciai, Kudirkai, Višinskiai, Miliauskai ir daugelis kitų tautiečių, kurie visa tai nudirbo, prie kurių galime priskaičiuoti vienintelį Vyskupą Valančių są savo laike. Jeigu minėti katalikiškus darbuotojus — stabdykime-griovime lietuvių darbų praeikiant tokius kaip bedieviskus, tai mirusius jau duosime pakajų, o iš gyvųjų galime paminėti kun. Dambrauską, Jarulaitį, Kemšį, Laukaitį, Antanavičių, Bučį, Maliauską, Garmų su galgėmis, Bumšą ir visą kapą kitų būčių galima suminėti, kurie prisidengę katalikystės-tikybės autoritetu netiktai teršė-niekino lietuvių idėjų mažiaus susipratusiems lietuviams, bet persekiojimų metais dar skunde rusų (Suvalkų gubernatoriui) dr. K. Griniui ir J. Staugaitį — Seinų pralotas Antanavičius, kad pašalinus Grinių su Staugaitį iš Suvalkų Gubernijos, tai viskas būtų ramu. Būtų galima pateisinti tuos negyvus ir gyvus katalikiškus gynėjus, jeigu minėti tautiečiai būtų skelbę kokį kitą tikėjimą, arba net savąjį-senąjį lietuvišką. Ne, jie tik tai švietė ir ragino savo brolius prie neregimo svetimo jungo, prie laisvės, prie neprigulmybės, ką ir atsiekė, nepaisant visų naminių neprietelių kunigų, taipgi lenkų, rusų ir vokiečių.

Griuvus Romos imperijai 476 metuose po Kristaus, katalikiški Papos jau buvo gana išgudrėję pasinaudoti-įkurti katalikišką imperiją. Jau pabaigoje 8-to šimtmečio katalikiškoji monarkija pilnai buvo įsigyvnusi visoje vakarinėje Europo-

je po Papos valdžia su visomis barbariškoms liekanomis romėnų. Krikščionybė buvo gera meškere politikoje pagavimui lengvatikių, o kietsprandžiai buvo krikščijami kardu ir ugnimi, kaip kad ir lietuviai iki 1410 metų per Papos kariūmenę — kryžiuokius. Papos buvo svietiskais ir tikiškais valdonais su pulkais kunigų, kurie ir šiandien dar sapnuoja apie anuos "gerus laikus," kada jie valdė svietu per 1100 metų Nerono metodomis. Kad taip buvo, jei ne baissaus, tai palyginkite Gyvenimus Šventųjų su Šventąja Inkvizicija (Gaila kad dar nėra lietuvių kalboje Šventosios Inkvizicijos Istorijos). Brolybės Kristuje ir meilės artimo netiko nei žymės, apart tuščių žodžių, ir tas viskas buvo vis daroma vardan Dievo garbės pagavimui lengvatikių.

Nuo nelaimingų vedybų Jogailos su lenkiute Jadvyga, nuo priėmimo katalikiškos tikybos, Lietuva nugrimdo užmirštin. Lenkijos ponai su kunigais pavergė lietuvius kuniškai ir dvasiškai, gėrė jų kraują ir edė jų pagamintus turtus, ir kuničiai nematė nieko pikto tame, nes tai tokia valia Dievo buvusi. Lietuviams buvo užginta mokintis, ką galėjo daryti tik tiktai Lenkijos bajorai. Kuničiai lietuviams lenkiškus pamokslus/sakė ir poteriūs mokino, ir viskas buvo gera iki atsiradimo tautiečių, kuriuos dabartinė mūsų kunigija pašiepi ir niekina. Kad lenkai mūsų mūsų vadovus niekina, tai ne dvyai, nes vergai pas savo išnaudotojus niekur nerado paguodos; bet kad mūsų broliai lietuvių, patapę katalikiškais kunigais, o veikia-dirba svetimū naudai, palaikymui savųjų ilgesnėje nevalioje, tai nesupranta ir pataisos ugnis ima degti. Beje, kunigai sakosi ginant tikybą, ant kurios tačiau niekas nei nemano pulsi, nei puola, nes tai tuščias darbas būtų. Su tikyba kunigai tiktai prisidengia, kad ilgias galėtų lietuvių savo verguvejė palaikyti ir išnaudoti, ir atgal lenkam parduoti. Kad taip yra, tai prirodymų yra daugiau, negu reikia.

(Užbaiga sek. Nr.)

NAUJI RAŠTAI

Seniausias Lietuvių Kalbos Paminklas. — Dr. J. Basanavičius. Vilnius, 1923. Pustl. 15.

Laikas nuo laiko susiranda vienas kitas svarbus lietuvių senovės tirti dokumentas. Taip ir 1913 metais Bulgarijoje, pas kaimą Jezerovo, Borisovgrado apskrity, drauge su kitais aukšniais daiktais buvo rastas auksko žiedas, kurio akyje yra įrašas graikų raidėmis, bet nežinoma kalba. Keletas mokslininkų šitą įrašą savotiškai išskaitė, bet nei vienas neatitiko tikrojo turinio. Dabar už šito darbo buvo pasiėmęs Dr. J. Basanavičius, kuris jį išskaitė sekančiai:

Rolis teneas nerenea tiltean Esko,
ara zeadomean Tilezuptamie eraz(e) Elta.

Lietuviškai žodis žodim išvertus gaunama sekamai:

Rolis tēnēs nērēnē(i) o (išrinko) (upės) Esko tiltan,

ale žiedan Tilezuptamyje įrēžē Elta.

Istorija šio įrašo maždaug būtų sekanti: Tūlas karalius (rasit getų karalius, vardu Rolys) išrinko (nerenea, kaip ir latvių "nehreht" — išrinkti) tam tikrą ant upės vietą vadinamą "tē-

nė," kuri dar ir senovės lietuvių žodynuose yra ženklinama atvangia sriaunumos vieta ir pastatė tiltą (tiltean) ant upės "Eskā", kurią dar romėnai vadino "Oescus", o šiandien bulgarai vadiną "Iskra," "ale" ("ara" kaip trakų ir lietuvių kalbose dažnai raidė "r" keičiasi į "l") žiedą Tilezuptamyje (tolkia vieta) įrēžē "Elta" (tai menamojo aukskalio vardas, kaip senovės tokie profesionalai mėgdavo ant paminklų ir savo vardą įdėti).

Šitokį išaiškinimą duoda tam įrašui Dr. Basanavičius. Jisai tvirtina, kad tas įrašas yra trakų kalboje padarytas ir gali būti siekia giliai senovę, — ar bent gal laikus getų karalius Rolio, viešpatavusio Trakijoje apie 29 m. už Kristaus, laikuose romėnų imperatoriaus Oktaviano Augusto. Laikas parodys, ar šitas to įdomaus dokumento įskaitymas yra teisingas. Jei bus teisingas, tai dar bus svarbus patvirtinimas D-ro Basanavičiaus teorijos, jogei trakai buvo labai artima lietuviams giminė, ar bent labai artima kalbą vartojo. Prie šito ištyrimo, žinoma turės būti pritaikinta visų kitų mokslo šakų daėiti

Patogiausias Nusizudymo Būdas

(Feljtonas)

Rašo Vėjo Vaikas

— Gerai, bet koks galvočius pasakys išanksto, pakens ar nepakens, ir pagalios aš įsitikins, kad man negali pakepti, man, kurs gryždamas iš tar-nystės prapratu uostyti benzino kvapą nuo lakstancijų po Laisvės Alėją automobilių.

Neilgai trukus mano galva nuo garuojančio benzino atšalo iki absoliutės temperatūros, viespataujančios tarpuvažių-džių berybėje erdvėje, mano smegenys sustingo į akmenį, visos smegenys funkcijos nustojo veikusios, sąmonė apeleido mane ir ištikrųjų aš nejaučiau, kad man galva skaudėtų.

Tačiau toks stovis neilgai tęsėsi, nes kiekviena bonka turi, dėja, savo dugną. Netekusi benzino — galva mano kiek atšilo, smegenys atsileido ir aš pajutau, kad galva man skauda taip, kaip neikuomet dar neskaudėjo. Be to aš ėmiau kas sekundą smarkiausiai čiudėti, tarsi prūsas važiuojant jam per lenkų koridorių. Širdis tvaksėjo vis tankiau, karštis vis kilo, kūnas silpnėjo.

— Onyte, tavo šventa teisybė, benzinas mane tik į didesnę ligą įvarė; duok šian geriau lietuva nugrimdo užmirštin.

— Bet klausyk, juk ten parašyta "kai kuriems."

— Kodel gi aš negaliu būt tas "kai kuris?" Jei jau benzinas kenkia, tai turi gi kažnors veikti!

— Palaikęs pusvalandį kojas šaltam vandeny, aš, negalėdamas pakęsti didėjančio galvos skaudėjimo, apalpa.

Atsipeikėjęs aš supratau, kad jau esu miręs ir mane veliniai virina smaloj matomai už tai, kad gryždamas kartą iš Vokietijos tarp viso glėbio prašytų daiktų užmiršau nupirkti Onytei vieną adatų tužiną, kuris ten 2 centais pigesnis. Bet pamatęs čia pat Onyte supratau, kad padėtis dar ne taip bloga, nes aš sėdžiu ne peklos katile, o tik karštoj vonioj.

Karštas kaip ugnis vanduo plikino mano kūną, bet aš sėdėjau kantriai sukandęs dantis iš skausmo. Po kelių minučių, atsiradusio vonioj riebalų lašams, vanduo išrodė tarsi stiprus rasalas, kuriame verda riebus gaidys.

Širdis tvaksėjo, kaip elektros skambutis, man pasidarė tvanku, trošku. Norėdamas kiek atsikvėpti aš atsistojau, bet čion mano akysė suteimo ir sąmonė apeleido mane.

Patariu niekuomet nepasitikėti savo sąmonei jį visuomet begėdiškai klatingai apleidžia Jus pačiuose kritingiausiuose Jūsų gyvenimo momentuose.

Ledo smolėtis trijų pirštų storio beplūduriodamas po vonią ir stuktelėjęs man į smakrą buvo pirmas gryžusios sąmonės įspūdis. Supratau, kad Onytes padaryta paskutinė pastanga išgelbėti mano likučius, pavertus vonią į šiaurės Ledų Vandenyją, o mano kūną į plaukiojančią po Vandenyją žuvį.

Paskutinis mano gydymo būdas matomai buvo pats geriausias — iki šiol galėjau dar ką-isti ir tylėti, bet atsideręs tam Ledų Vandenyne, kurs mano smegenis pavertė į šaltainę, nustoju būti nebyliu, subėgėjau išstarti net du žodžiu: "daktarai, mirštu!"

Atvykęs gydytojas tik tik spėjo ištraukti iš Onytės rankų nupjautą nuo elektros lempos vielą, kurios du galu ji jau taikėsi pridėt prie mano smilkinių, kad paleidus per kak-

lą elektros srovę, kurią, gydytojo nuomone, daug naudingiau būtų buvę paleisti be jokio pasigalėjimo per visas šio kalendoriaus leidėjo smegenis, tuomet esą laiku būt perspėta mano liga.

Gydytojas tuoj pavartojo svarbiausias priemones, kad išgelbėjus mane: pirmiausiai įsakė įmesti kalendorių į kuono-karščiausią pečių, o paskui, kuomet toks svarbus koziris jau buvo išmuštas iš mirties rankų, įsakė ištraukti ir mane iš vonios. Aš buvau sušalęs ir ragai ir be žado. 2 valandų gydytojo pastangos, o labiausiai tai Onytės sąrašos, kurios, beje, į mane visuomet smarkiai veikia, atgaivino mane, atgaivino tam, kad išgrįsti taip jau matoriųjų naujieną: už dviejų dienų mažes jau nebūsiu šiame pa-saulyje.

— Aš ne daktaras medicinos, jei Tamstos vyras išgyvens ilgiau negu dvi dieni, — nura-nimo gydytojas mano žmoną.

Kuomet skaitytojas vartys šias eilutes, manęs jau nebus šiame užnuodintame kalendoriaus pasaulyje. Nors ir mirštu turėdamas mylimą jauną žmoną, tačiau vis tik negaliu užmiršti palikti visam kultūringam pasauliui gerą patarimą mano kruviniu prityrimo vaisių.

Vaikinų apgautos mergaitės, vaikinai apsigavę mergaitėse, nelaimingos meilės ir įvairių kitų komedijų aukos, nepripa-zinti poetai ir dailininkai, atsi-statydinusių ministerių žmonos, susikompromitavę diplomatai ir valstybės veikėjai, susibankrū-tavę biznieri, prasišmugelia-vę šmugelninkai, prasizokirū-ve kasininkai, pravrītę kvoti-muose moksleiviai, užspringę nevirškinamomis doktrinomis studentai, pražiopsojusios savo jaunus dienas panelės, ponios, nepajėgusios įsigyti atatinaka-pus paskutiniam mados riksmui skrybelės, negavę žadėto saldainio mažai vaikai, ir visi ki-ti likimo žiauriai nuskrinausti šio pasaulio sutvėrimai jūsų apatijos, apsilvimo (juodo pesimizmo) valandose niekuomet nemaukit sau virvės ant kaklo, dūsusi turi didesle šeimynas, bet nešokit į upę, nesisaikit, negerkit nuody, nepulkit iš šešto aug-što, nepjunkit sau gerklės sku-stus, nelyskit po traukiniu, — žodžiu, nesizūdykit šiokiu ar tokiu paprastai vartojamų bū-du, nes visi jie neužtikrina Jums įrengimo į Amžinąstį.

Būrelis likimo užblokštų-lie-tuvių. Dar tebėra lenkų raugė

Šioje apylinkėje vienintelė in-vestrija yra anglies kasimas. Darbai eina gerai ir vis reiki-kaulauja naujų darbininkų, bet ne kitokių, kaip anglių kašėjų. Anglis čia labai negryna, delto labai sunku ją išvalyti. Tokiu būdu ne labai kas ir gali čia už-silaikyti.

Lietuvių čia yra dvi šeimyn-os, jau apsigyvenę nuo 20 me-tų atgal, taipgi yra koks pen-ketas nevedėlių. Jie visi puikiai apatijos, apsilvimo (juodo pesimizmo) valandose niekuomet nemaukit sau virvės ant kaklo, dūsusi turi didesle šeimynas, bet nešokit į upę, nesisaikit, negerkit nuody, nepulkit iš šešto aug-što, nepjunkit sau gerklės sku-stus, nelyskit po traukiniu, — žodžiu, nesizūdykit šiokiu ar tokiu paprastai vartojamų bū-du, nes visi jie neužtikrina Jums įrengimo į Amžinąstį.

Broliai lietuviai! Jūs nē zinote, kad del lietuvių lenkai yra blogesni net už kiniečius. Ir kamgi lietuviams reikėtų var

greit nuvažiuoti į aną pasaulį, būdas, kurs nežino jokių išim-čių. Tas prieinamiausias, tik-riausias ir patogiausias nusizūdy-mo būdas — yra gydymasi su-lyg kalendoriaus patarimų.

Kokios sveikatos, amžiaus ir lyties Jūs nebūtumėt, visuomet per dvi dieni, skaitant nuo gy-dymo pradžios, atsiveikinsit su šiuo pasauliu. Kam ir šis laikotarpis pasirodys perlgas, tam turėti tik kiek uoliau pil-dyti kalendoriaus patarimai, — tuomet dar trumpesniu laiku bus atsiektas tikslas.

(Užbaiga)

Iš Amerikos Lietuvių Gyvenimo

ČIA TALPINAMA ŽINIOS IS AMERIKOS LIETUVIŲ GYVENIMO ISIMTINAI RAŠOMA MUSŲ GABIŲ KORESPONDENTŲ APIE TEATRUS, BALIUS, PRAKALBAS IR ABEŲŲA JUDEJIMA

MT. CARMEL, PA.

Sakalauškas pabėgo su aktorka Pati vėl pasigavo

Tulį laiką atgal čionai buvo Mt. Carmely apsisitėjusi koki tai karnavalų keliaujanti grupė, kurioje buvo daili mergina aktorka, Klara Šinkiuė. Šita mergina laikinai apsisitėjo ant gaspados pas Joną Sakalaušką. Nežinia, kaip ten viskas prasidėjo, gana to, kad pasibaigė tuomi, jogei išvažiuojant tai aktorkei grupei šioki dingo ir Sakalauškas.

Likusi gyvanašlė Sakalauškie-nė nesiliovė savo vyro ieškojusi, ir štai vieną dieną iš-girdo, jogei josios vyras ir ak-torka Šinkiuė vėl atsirado miestely Shamokin (netoli Mt. Carmel). Tuojaus Sakalauškie-nė įprašė policiją, kad jos pa-bėgusį vyrą suimtų, kaipo gi vieną gražią dieną policmonas ir atgabeno "marnotrauną" vy-rą pas pačią. Rodos, kad ir jo suvilijotoja Šinkiuė tapo suim-ta.

Bylos iš to didelės gal ir ne-bus, tiktai kaimynams truputis juoko iš nelaimingai užsibaig-usio medaus mėnesio Jonui Sakalauškui. Truputis.

STONEGA, VA.

Būrelis likimo užblokštų-lie-tuvių. Dar tebėra lenkų raugė

Šioje apylinkėje vienintelė in-vestrija yra anglies kasimas. Darbai eina gerai ir vis reiki-kaulauja naujų darbininkų, bet ne kitokių, kaip anglių kašėjų. Anglis čia labai negryna, delto labai sunku ją išvalyti. Tokiu būdu ne labai kas ir gali čia už-silaikyti.

Lietuvių čia yra dvi šeimyn-os, jau apsigyvenę nuo 20 me-tų atgal, taipgi yra koks pen-ketas nevedėlių. Jie visi puikiai apatijos, apsilvimo (juodo pesimizmo) valandose niekuomet nemaukit sau virvės ant kaklo, dūsusi turi didesle šeimynas, bet nešokit į upę, nesisaikit, negerkit nuody, nepulkit iš šešto aug-što, nepjunkit sau gerklės sku-stus, nelyskit po traukiniu, — žodžiu, nesizūdykit šiokiu ar tokiu paprastai vartojamų bū-du, nes visi jie neužtikrina Jums įrengimo į Amžinąstį.

Būrelis likimo užblokštų-lie-tuvių. Dar tebėra lenkų raugė

Šioje apylinkėje vienintelė in-vestrija yra anglies kasimas. Darbai eina gerai ir vis reiki-kaulauja naujų darbininkų, bet ne kitokių, kaip anglių kašėjų. Anglis čia labai negryna, delto labai sunku ją išvalyti. Tokiu būdu ne labai kas ir gali čia už-silaikyti.

Kokios sveikatos, amžiaus ir lyties Jūs nebūtumėt, visuomet per dvi dieni, skaitant nuo gy-dymo pradžios, atsiveikinsit su šiuo pasauliu. Kam ir šis laikotarpis pasirodys perlgas, tam turėti tik kiek uoliau pil-dyti kalendoriaus patarimai, — tuomet dar trumpesniu laiku bus atsiektas tikslas.

Jeį pradėjus tokį gydymą paikios baimės ir gyvenimo in-stinkto pagauti Jūs vėliau ir no-rėtumėt atsisaikyti nuo tokios malonios kelionės, niekas, nei medicinos autoritetai, nei apga-vusios Jus mergaitės sąrašos ne-sulaikys mirties greito atsilka-nyko. Nustatytoje valandoje at-ėis jį, pamos savo sudžiuvusia ranka, apkabins Jus ir išnyks su Jumis berybėje erdvėje...

(Užbaiga)

toti ta tamsi barbarų kalba, kurią vartoja šunbajoriai.

Bet man rodos, kad šie lietu-viai vistiek sugryžs prie lietu-vybės, nes yra patėmyta, kad jie myli tokį žmogų, kuris a-niems aiškina apie dabartinį lie-tuvių tautos pakilimą apšvieto-je. Jie supras, kad lietuviai abel-nai yra daug apšviestiesni ir teisingesni, negu lenkai.

J. P. Kasperas

CHICAGO, ILL.

Klerikalai prisiviliojo daininin-ką Babravičių. Paskui išjuokė Lietuvą.

Kaip žinoma, čionai klerika-lai turėjo savo Federacijos sei-melį, kurio metu surengė kon-tercų ir pasikvietė dainininką Babravičių, kad padainuotų. Į koncertą susirinko gana nema-žai žmonių, daugiausiai tau-tininkai, kurie norėjo Babravi-čiaus pasiklausyti, ir tokiu bū-du klerikalams davė gero pelno bei savo galvomis padaugino publiką.

Po koncertui kun. Bumšas at-sistėjo prieš publiką ir ėmė gir-tis, kokius gerus jie (klerika-lai) turį katalikius, kaip jų daug esą ir kad jie labai daug nuveikę. Jie esą visur galingi ir skaitlingi. Potam jisai su-sistatė visus svečius ir liepė šaukti: "Valio katalikiška Lie-tuva!" Vadinasi lietuviškos Lie-tuvos nereikia.

Kaip dainininkas Babravičius taip ir didesnė pusė publikos tautininkų, jautėsi savo ranko-mis padėję patraukti klerikalis-kąjį vežimą. Vienas iš publikos

KEARNY, N. J.

Prakalbos. Kalbėjo gryžės iš Lietuvos amerikietis.

Vietos Lietuvių Politikos Kl. buvo surengęs prakalbas, bet ant nelaimės nepribuvo kalbė-tojas, tas kuris buvo prižadė-jęs.

Delto kalbėjo tik ką iš Lietu-vos pargyžęs pil. J. B., kuris gana dailiai nupiešė šiandienio Lietuvos gyvenimo padėtį. Iš jo kalbos galima buvo nu-limanyti, kad Lietuvoje neviskas taip yra, kaip iš daugelio kal-bėtojų, kad buvo girdėti. Tik kalbėtojas nupeikė Lietuvos kunigijos blogus elgimus. Tas tai buvo tikrai taip, kaip laik-raščiuose rašoma.

Labai smagu buvo išklausti žmogaus nuo širdies papasako-jimus, ką jisai savo akimi ma-tė ir patyrė Lietuvoje. K.

HARRISON, N. J.

Prisigėręs mėgino pasikart, bet nenusisekė.

Rugsėjo 2 d. sekmadienį mė-gino pasikarti lietuvis, Leonas Janušonis. Nežinia, kokis vaba-las jam buvo įlindęs į galvą; tačiau spėjama, kad buvo per-daug šundegės pritraukęs, ir potam nuėjęs į sklepa buvo jau pasikores. Ant jo negiliuko, jo moteris tuojaus jį užtiko ir ra-do dar gyva, nors menkai be-

kvėpuojantį. Tuojaus buvo pa-leistas nuo virvės ir potam atsi-gyvėjo. To pasekme šiandien Leonas turi dar tik mėlyna rumbą ant kaklo.

Janušonis iš amato yra N. L. and Co. peckūrys. Girdėjęs

Nuolatos, nors ir lėtai "Vienybė" prognozoja Vientautius informuoja.



KŪDIKIŲ GERŲS SKYRIUS DEL APRUPINIUMŲ MOTINŲ IR JŲ KŪDIKIŲ SVEIKATOS.

STRAIPSNIS XXXVII. KAP PARUOSTI KŪDIKIO MAISTA BONKUTESE

Pirmuose straipsniuose švarumo reikalis ir svarba ruošiant kūdikiai maistą, buvo pabrėžti. Maisto švarumą ir grynumą galima visai sunaikinti, jei nesvarūs indai vartojami juo ruošiami. Greta švarumo svarbus, yra teisingas nusikavimas ir tinkamas atmie-zimas. Kada kūdikiams vartojama pasaldintas kondensuotas pienas, tai jį reikia iš blėsinės atmiuoti šaukš-tais, pilant iš blėsinės, bet nesemiant. Tai geriausias būdas gauti tikrą mie-rą. Gali lengvai suprasti, kad šomi-mas netinka nes prie šaukšto prilim-pa perdaug pieno. O kadangi pamok-inimai liepa imti tiek ir tiek šaukš-ty prie tiek ir tiek ukejį vandens, tai toki prilipimai gadinā tikrą mie-rą! Atmirvus reikalingą kiekį svar-bu išplauti stiklą su virintu vandeniu, kuris vartojamas miežimui, tokiu būdu visą pieng suimi. Atidarytą blėsinę visados reikia laikyti šaltuoje, švarioje vietoje, drūnai uždarę ją apvėrta stikline ar puodeliu.

Vanduo miežimui vartojamas pirma turi būti išvirintas ir atšvėntas. Tokis vanduo šiuose straipsniuose va-dinamas "virintu" vandeniu. Šaukuko jį švarios graduacijos bonkose. Po to atmiruok pieng ką jau augščiau są-kėme. Dėdamas kiekvieną šaukštelį pieno į graduatorių, mišyk iki jis pilnai išstips. Tada supilk viską į ster-ilizuotą bonkute ir tuoj užskė steri-lizuota žiubika.

Nėra reikalo vartoti leiką, bet jei vartojama, tai atmintke, kad svarbu ją turėti sterilizuotą. Sumaišyk maisto tik vienam skykiui.

Ar tavo kūdikis verkia ar jis ner-vingas ir neramus? Jei taip, tai daž-niausiu maistas jam netinka. Jei pati negali savo kūdikio žindyti, ir jei jis nenaga iš krūtu pieno, duok jam Bor-dono Eagle Pieng — maistą kuris lai-mingai išauklėjo tūkstančius kūdikų. Jis lengvai prirošiamas — tik dek virinto vandens kaip liepiama. Per 65 metus motijos davinčio Eagle Pieng kaipo didelė dovana savo kūdikiams. Jį rekomenduoja gydytojai kūdikiams kurie sirgulinuoja ir silpni, nes jis lengvai suvirškomas ir teikia pilną sotu-mę.

Netik jis labai tinka kūdikui, bet yra geriausias maistu nedoapentam vai-ku. Pastebėtini eksperimentai, daro-mi su mokyklų vaikais, parodė, kad vaikai gaunanti Eagle Pieng, vidutiniš-ka gavo 10 septyninis svarus daugiau ūgio, negu penimi paprastu bonku pie-nu. Atsidėjęs tūmyk savo vaika. Sverk jį dažnai. Žinok, kad nedoapentus vai-kus dažnai yra nedauges. Jaunus vai-kus turi gauti kasdien po du šauk-štu Eagle Piengo atmiežto trimis ket-virtadaliais puoduok šalto vandens. Duok parvėžis arba po pietų. Seme-sni vaikai dažnai jį geriau mėgsta su ginger ale, vaisių sunkomis, suplaktu kiaušiniu ir skauskoniu.

Skaityk štus straipsnius kas savaitę ir pasidėk atėdijai.

ALEX SHRUPSKI

Pranešu

Visiems pažįstamiems, draugams ir geros valios lietuviams atsilankyti pas mane pasikalbėti ir susipažinti vieni su kitais. Taippat patarnauju su AUTOMOBILIŲ veselijoms, krikšč-tynoms, šermainis ir šiaip linksmiems pasivažinėjimams ir pokijams. Nepamirškite reikale

ALEX SHRUPSKI

61 No. 2nd Str., Brooklyn, N. Y.
Telephone 885 Greenpoint

